

**EL LLIBRE
DE LA SETMANA**

PERFIL

**BLAI BONET
(1926-1997)
VA ESCRIURE
CATORZE LLIBRES
DE POESIA, BONA
PART DELS QUALS
HAN MARCAT LA
LITERATURA
CATALANA DE LA
SEGONA MEITAT
DEL SEGLE XX.
TAMBÉ VA
ESCRIURE
NOVEL·LES COM
'EL MAR'**

La poesia de Blai Bonet: sobre la terra i dalt del cel

PERE
ANTONI
PONS

Si fa un any ha-
guéssim elaborat
un *hit parade*
amb els projectes
editorials més ve-
gades frustrats i
més ansiosament
esperats de la literatura catalana, la
Poesia completa de Blai Bonet ben
segur que hauria tret el cap entre el
top 3. Després de quinze anys fent
tombs per un inquietant purgatori
preeditorial, el projecte per fi s'ha
concretat, gràcies a la gosadia d'Edi-
cions de 1984 i a la feina dels profes-
sors Nicolau Dols i Gabriel de la S.T.
Sampol, que han preparat una edi-
ció crítica tan solvent com exhaus-
tiva. El volum, una bèstia imponent
de 1.374 pàgines, inclou els dotze lli-
bres publicats en vida per Bonet, els
dos reculls que va deixar inèdits,
"les poesies que són variants prou
diferenciades de les poesies
d'aquests reculls" i tots els poemes
inèdits o publicats esparsos que els
curadors han trobat als arxius que
han consultat. El llibre, que

es completa amb un in-
teressantíssim pròleg
de Margalida Pons,
posa íntegrament
a l'abast dels lec-
tors un dels po-
etes més perso-
nals i influents
de la literatura
catalana.

Tot i que als
llibres inicials
de Bonet, *Quatre
poemes de Setma-
na Santa* (1950) i
Entre el corall i l'espiga
(1952), encara s'hi nota

l'empremta innocent de l'anome-
nada Escola Mallorquina o, en el
millor dels casos, es veu que són cla-
rament epigonals d'un cert tipus de
poesia pura –Guillén, potser Va-
léry–, ja s'hi perceben una vivor i la
força primigènia –germana d'Ho-
mer i d'*El càntic dels càntics*– que
seran una constant en la seva obra,
sempre ericada d'energia, bategant
de plenitud. És, en qualsevol cas,
amb els tres llibres següents –*Cant
espiritual* (1953), *Comèdia* (1960) i
L'evangeli segons un de tants
(1967)– que Blai Bonet troba una
mirada i una veu inconfusibles, de
savi rústic electrilitzat pel llamp
d'una mística radicalment terrenal,
amb rampells de profeta apassionat
–"He estimat com un segle d'homes
imperiosos"– i amb una aclaparado-
ra facilitat per unir estats d'ànim i
concepcions existencials aparent-
ment irreconciliables: la religiositat
transcendent i el desig eròtic, la ma-
laltia i el vigor, l'angoixa i la gràcia,
la comunió amb la naturalesa i la
brutalitat de la realitat històrica...

'No tengueu por'

Referint-se només al tema religiós,
Margalida Pons resumeix bé les du-
alitats –i pluralitats– constitutives
de la poesia de Bonet, per a qui el
que és sagrat, diu Pons, està sempre
"entrevassat de suburbial", i el que
és sublim, "empeltat de casolà". Un
exemple seria aquesta apel·lació a
Déu: "La teva suavitat de melicotó.
/ Oh, nosaltres, els agres, no parlam
de res més / que de la teva suavitat
de melicotó". O, encara més evi-
dent, quan esmenta el "Senyor con-
cret, demòcrata de mot, / que fa mu-
nicipal l'eternitat". Més radicals són

POESIA
COMPLETA
BLAI BONET
EDICIONS DE 1984
PRÒLEG DE
MARGALIDA PONS
1.374 PÀG. / 30 €

els poemes –per exemple *Crist de
Port-Royal*, memorable– on exposa
una concepció de la religió –"No
tengueu por"– enemiga de la sub-
missió nacionalcatòlica i on instiga
tots aquells que el llegeixen a una
peculiar beatitud revoltada: "La pau
no té res a veure amb la tranquil-
litat". Mestre de la sentenciositat, la
capacitat de Bonet per generar ver-
sos fulminants, plàstics i densos,
sembla inexhaurible: "Ningú no té
permís per a creure que sigui veritat
/ el que un carnet d'identitat diu
d'una persona". O encara millor:
"L'odi és l'amor del mal".

Igual com quatre dels seus pa-
res lírics –Whitman, Neruda, Va-
llejo i Pasolini–, el poeta Blai Bonet
és un individu que diu veritats
col·lectives. "Jo vaig conèixer
abans el pecat que la mar", es la-
menta en un vers que resumeix un
temps, un país i una misèria. És,
sobretot, als llibres dels 70 i 80, co-
mençant per *Els fets* (1974) i aca-
bant amb *Nova York* (1991),
aquells on Bonet s'implica més en
la seva època i més assumeix la veu
dels seus coetanis. El resultat és,
segons la prologuista, una "ten-
dència a l'escriptura de gran for-
mat" i "la concepció del poema
com a manifest". De vegades ful-
gurant, sempre desbocat, en ocasi-
ons simplement verborreic, no és
casual que el Bonet dels 70 esmen-
ti sovint Ezra Pound. I no és casual,
tampoc, que el millor Bonet re-
aparegui sota la forma cenyida
dels sonets, escrits l'any de la se-
va mort. Irregular com tothom,
però magmàtic i majestuós com
pocs, Blai Bonet va ser, i continua
sent, un poeta imprescindible. ♦♦

**"IRREGULAR
COM
TOTHOM,
PERÒ
MAGMÀTIC I
MAJESTUÓS
COM POC,
BLAI BONET
VA SER, I
CONTINUA
SENT, UN
POETA
IMPRES-
CINDIBLE"**

ARXIU CASA MUSEU B. BONET

ELS ALTRES

El cor que resisteix

Té 97 anys. En fa més de qua-
tre que s'està en una resi-
dència, on els seus fills van
ingressar-la després d'intensos
debats i alguna discussió agra,
quan la dona va perdre del tot el
cap i ja no els reconeixia. Ha pas-
sat aquests quatre anys, doncs, 48
mesos, prop de 1.500 dies, sense
fer altra cosa que menjar i dormir
i sentir la remor de fons dels crits
del *Sálvame* a la tele de la sala co-
munitària. Ara sembla que el seu
cos ha començat a donar senyals
de deteriorament definitiu i els
fills –tres que ja són avis i estan ju-
bilats fa anys, el quart va morir
quan encara no n'havia fet 40–
s'han traslladat des de les ciutats
on viuen per passar els últims di-

L'AGONIA ES FA LLARGA I DIFÍCIL
D'ENTENDRE. HARALD SCHNEIDER / EFE

es al costat de la seva mare. Els
nèts –pares i mares de família ocu-
pats– estan pendents del telèfon.
Els besnèts no recorden gaire com
era aquesta àvia velleta abans de
perdre el seny. Però el seu cor de
97 anys, que ha viscut una guerra
civil, i la mort d'un fill, i tantes ale-
gries i tants disgustos, és més fort
del que tots pensaven. I resisteix
un dia i un altre, i una setmana.

Els metges es neguen a fer pro-
nòstics, "mai no es pot dir, en
aquests casos", i l'agonia es fa lar-
ga i difícil d'entendre. En realitat,
és tot plegat el que es fa difícil
d'entendre. Aquests dies d'agonia,
però també aquests més de quatre
anys de viure sense viure, un cos
que s'alimenta i prou, i encara un

SÍLVIA
SOLER

**ELS NÉTS
NO RECOR-
DEN GAIRE
COM ERA
AQUESTA
ÀVIA
VELLETA
ABANS DE
PERDRE
EL SENY**

parell d'anys anteriors de pati-
ments, per a ella i per als que l'es-
timen, de veure com s'anava des-
connectant de tot a poc a poc. Ella
ja ho deia, ho va començar a dir
quan va morir el seu marit i es va
sentir desamparada: "Jo ja podria
anar passant, també, ja estic
amortitzada". Però no. Aquesta
cosa tan estranya que és la vida, o
la naturalesa, o el destí, ha decidit
donar-li aquests anys sobrers, que
han fet més nosa que servei. I és
inevitable preguntar-se –inevita-
ble i del tot inútil– si no hi hauria
manera de redistribuir aquests
anys de vida que tants malalts jo-
ves desjtgen furiosament i no ob-
tenen. És absurd rebel·lar-s'hi, pe-
rò, tanmateix... ♦♦